

## Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ

### ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗ ΠΤΩΣΗ

Η ελληνική γλώσσα σε ένα πρώιμο στάδιο επηρεασμένη ακόμη από την Ινδοευρωπαϊκή καταγωγή της είχε οκτώ πτώσεις, οι οποίες ήταν οι εξής: *Ονομαστική, Γενική, Δοτική, Αιτιατική, Κλητική, Αφαιρετική, Τοπική και Οργανική*. 'Τοπική' και 'Οργανική' πτώση αφομοιώθηκαν από την Δοτική, ενώ η 'Αφαιρετική' από την γενική. Η Γενική πτώση πριν αφομοιώσει την 'Αφαιρετική' εξυπηρετούσε την λέξη που προσδιόριζε, καθώς την τοποθετούσε σε μία 'κατηγορία', σ' ένα 'γένος', εξ ου και η ονομασία της, 'Γενική'. Δηλ. για παράδειγμα όταν κάποιος λέει την έκφραση «ο οἶκος τοῦ πατρός», η Γενική πτώση 'κατηγοριοποιεί', τοποθετεί σε μία ομάδα, σε ένα 'Γένος' την λέξη 'οἶκος'. Η αρχική αυτή χρήση της Γενικής είναι η Διαιρετική με την λογική ότι ο 'οἶκος' είναι 'κομμάτι' της 'όλης' παρουσίας του 'πατέρα'. Η 'Αφαιρετική' τώρα πριν ενσωματωθεί με την Γενική, δήλωνε το 'από πού', τον χώρο προέλευσης, (ποντόφιν = *από την θάλασσα*, *Οδ. 24,83*: *ναῦφιν = από τα πλοία*, *Ιλ. 2,794*).

Μετά την ένωση της Γενικής με την 'Αφαιρετική', η νέα αυτή Γενική πτώση εκτελεί πλέον δυο εργασίες: πρώτον κάνει ό,τι έκανε και όταν ήταν μόνη της, κι αυτή είναι η λεγόμενη 'καθαρά γενική', αλλά και ό,τι έκανε μέχρι τότε η 'Αφαιρετική'. Γι' αυτό σε κάποιες εκφράσεις όπου η Γενική δηλώνει την 'κατηγοριοποίηση' της προσδιορισμένης λέξεως, η γενική αυτή λέγεται είτε 'καθαρά' είτε 'Διαιρετική', ενώ όπου η Γενική δηλώνει το 'από πού', η Γενική εκείνη λέγεται 'Αφαιρετική'. Για παράδειγμα στην έκφραση «λιμήν τῆς Ἀττικῆς» η γενική είναι 'Διαιρετική', διότι θεωρεί ότι ο 'λιμήν' αυτός είναι ένα κομμάτι, τμήμα του όλου χώρου της Αττικής. Ενώ στην έκφραση «ράβδος ξύλου» η γενική λειτουργεί με την σημασία της Αφαιρετικής, διότι δείχνει από τι είναι κατασκευασμένη η 'ράβδος', ή 'από πού' προέρχεται. Στην προκειμένη περίπτωση η Γενική λέγεται 'Αφαιρετική γενική'.

Στα δυο πιο πάνω παραδείγματα παρά το γεγονός ότι οι Γενικές πτώσεις προσδιορίζουν ονόματα ουσιαστικά, εν τούτοις έχουν επιρρηματική σημασία, καθώς και οι δυο αυτές εκφράσεις υποκαθιστούν εμπρόθετους επιρρηματικούς προσδιορισμούς: «λιμήν τῆς Ἀττικῆς = εἷς λιμήν ἐκ τοῦ ὅλου Ἀττικοῦ χώρου» και «ράβδος ξύλου = ράβδος ἐκ ξυλίνης ὕλης». Παρ' όλα αυτά έχει καθιερωθεί να λέγεται και να γράφεται πως η Γενική πτώση που προσδιορίζει ένα ουσιαστικό, επίθετο ή αντωνυμία, είναι ονοματικός προσδιορισμός, ενώ η Γενική εκείνη που προσδιορίζει ένα ρήμα είναι επιρρηματικός προσδιορισμός.

Δεδομένου τώρα ότι η Γενική είτε ως 'καθαρά – Διαιρετική', είτε ως 'Αφαιρετική' έχει επιρρηματική σημασία, είναι αδύνατον στην πτώση αυτήν να λειτουργήσει ως Αντικείμενο ρήματος, ή ως Γενική Αντικειμενική, όπως συνηθίζεται να γράφεται (και δυστυχώς να διδάσκεται!!). Για παράδειγμα η έκφραση «δέομαι τινός» στην ουσία της δεν σημαίνει «*παρακαλῶ κάποιον*», αλλά «*έχω ανάγκη από κάποιον, χρειάζομαι βοήθεια από κάποιον*», οπότε η γενική «τινός» σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι – και δεν είναι! – αντικείμενο του «δέομαι», αλλά είναι μια επιρρηματική Γενική Αφαιρετική που δηλώνει το 'από πού', το «πόθεν»<sup>1</sup>. Επίσης η έκφραση «ἐπιθυμῶ τοῦ πλούτου» δεν σημαίνει «*ἐπιθυμῶ τον πλούτο*», αλλά «*μια επιθυμία που προέρχεται από τον πλούτο*», οπότε η γενική «πλούτου» δεν είναι Αντικείμενο σε Γενική πτώση, όπως διδάσκεται, αλλά μια Γενική Αφαιρετική, που λειτουργεί επιρρηματικά δείχνοντας το 'από πού'.

Σύμφωνα με ό,τι έχουμε πλέον έχουμε δει, η Γενική έχει τις εξής πιθανές συντάξεις:

Α. Γενική με: (Α.1) όνομα ουσιαστικό, (Α.2) επίθετο ή αντωνυμία είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός.

Β. Γενική με επίρρημα ως ετερόπτωτος επιρρηματικός προσδιορισμός.

Γ. Γενική με ρήματα συνδετικά ως κατηγορούμενο με επιρρηματική σημασία

Δ. Γενική με ρήματα μεταβατικά ή αμετάβατα ως επιρρηματικός προσδιορισμός (και σε καμία περίπτωση ως Αντικείμενο).

### Α.1 Η Γενική εξαρτημένη από ένα ουσιαστικό επιμερίζεται ως ακολούθως:

Α.1.α Γενική Κτητική: «*τὰ χρήματα τῆς πόλεως*»

Α.1.β Γενική Διαιρετική: «*οἱ ἄποροι τῶν πολιτῶν*»

Α.1.γ Γενική της Ὑλης: «*ἀσπίς χαλκοῦ*»

Α.1δ Γενική της Ιδιότητας: «*πορεία πολλῶν ἡμερῶν*»

Α.1.ε Γενική της Αιτίας: «*ὀργή τῆς προδοσίας πάντας κατέλαβε*»

Α.1.ζ Γενική Υποκειμενική: «*ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος*»

Α.1.η Γενική Αντικειμενική: «*ἡ ἄσκησις τῆς ἀρετῆς*»

<sup>1</sup> Για περισσότερες λεπτομέρειες πάνω στο θέμα μπορείτε να ανατρέξετε στα ακόλουθα συντακτικά: H.W. Smyth, "Greek Grammar", Harvard 1920, §§ 1289 ff. E.Schwyzer, Η Σύνταξη της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Παπαδήμας, 2002, σσ.112 κ.ε.· J. Humbert, Συντακτικόν της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Μετάφρ. Γ. Κουρμούλη, §§ 440 κ.ε.

- A.1.θ Γενική της Καταγωγής: «Θουκυδίδης τοῦ Ὀλόρου ἱστορίαν τοῦ πολέμου συνέγραψε»  
 A.1.ι Γενική του Δημιουργοῦ: «οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος»  
 A.1.κ Γενική της Αξίας: «οὗτος ἐστὶ ἀγρὸς ἐνὸς ταλάντου»

## **A.2 Η Γενική εξαρτημένη από ένα επίθετο επιμερίζεται ως εξής:**

- A.2.α Γενική Συγκριτική: «ἐγὼ εἰμὶ βελτίων σου»  
 A.2.β Γενική Διαιρετική: «Σωκράτης ἦν ὁ κράτιστος τῶν φιλοσόφων»  
 A.2.γ Γενική Αντικειμενική: «οἱ πλούσιοι ἐπιθυμητικοὶ εἰσὶ τοῦ κέρδους»  
 A.2.δ Γενική της Αιτίας: «εἰμὶ ἔνοχος φόνου».  
 A.2.ε Γενική της Αξίας: «ὁ ἀγρὸς οὗτος ἄξιός ἐστι πολλῶν χρημάτων»

## **B. Η Γενική εξαρτημένη από ένα επίρρημα επιμερίζεται ως εξής:**

- B.1 Γενική Αντικειμενική: «οἱ ἄνθρωποι ἐρωτικῶς ἔχουσιν τοῦ κερδαίνειν»  
 B.2 Γενική του Τόπου: «Πελοπόννησος μακρὰν τῆς Ἰταλίας κεῖται»  
 B.3 Γενική Διαιρετική: «ὅψε τῆς ἡμέρας οἱ σύμμαχοι ἦλθον βοηθήσοντες»  
 B.4 Γενική της Αναφοράς: «πῶς ἔχεις ὑγείας;»  
 B.5 Γενική της Αιτίας: «χαλεπῶς ἔχω τῆς ἥττης»

## **Γ. Η Γενικής εξαρτημένη από ρήμα συνδετικό επιμερίζεται ως εξής:**

- Γ.1 Γενική Κατηγορηματική Κτητική: «ὁ οἶκος ἐστὶ τοῦ πατρός»  
 Γ.2 Γενική Κατηγορηματική Διαιρετική: «Κριτίας ἦν τῶν τριάκοντα τυράννων»  
 Γ.3 Γενική Κατηγορηματική της Ιδιότητας: «Πολλοὶ οὐκ ἦσαν τοιαύτης γνώμης»  
 Γ.4 Γενική Κατηγορηματική της Αξίας: «ὁ ἀγρὸς ἐπωλήθη ἐνὸς ταλάντου»  
 Γ.5 Γενική Κατηγορηματική της Ὑλης: «ἡ ἀσπίδα αὕτη ἐστὶ χαλκοῦ»  
 Γ.6 Γενική Κατηγορηματική της Καταγωγής: «Θουκυδίδης ἦν Ὀλόρου»  
 Γ.7 Γενική Κατηγορηματική του Δημιουργοῦ: «Ἰλιάδα Ὀμήρου ἐστί»

## **Δ.1 Η Γενική εξαρτημένη από ένα ρήμα ως επίρρημα (και όχι αντικείμενο) επιμερίζεται στις κατηγορίες:**

- Δ.1.α Γενική της Αξίας: «πολλῶν χρημάτων ὁ ἀγρὸς ἐπωλήθη»  
 Δ.1.β Γενική της ποινής: «οἱ τὴν πατρίδα προδίδοντες τιμῶνται θανάτου»  
 Δ.1.γ Γενική Συγκριτική: «οὐδὲν διαφέρει ἄρχων ἀγαθὸς πατὴρ ἀγαθοῦ»  
 Δ.1.δ Γενική του Χρόνου: «νυκτὸς οὐδεὶς δύναται πορεύεσθαι ἀσφαλῶς»  
 Δ.1.ε Γενική του Τόπου: «οὗ νῦν οἱ γέροντες εἰσὶ, ἐνταυθοὶ καὶ οἱ νέοι ἐν καιρῷ ἔσονται»  
 Δ.1.ζ Γενική της Αιτίας: «μή μοι φθονήσης τοῦ μαθήματος τούτου»

Πρόκειται δηλ. για ρήματα τα οποία λόγω της σημασίας τους επιζητούν το συμπλήρωμα τους να είναι μία Γενική πτώση που να δείχνει μια ανάλογη επιρρηματική σημασία με το νόημα του ρήματος. Για παράδειγμα στην περίπτωση (Δ.1.α) η σημασία του ρ. 'ἐπωλήθη' επιζητεί το συμπλήρωμά του να είναι μια Γενική επιρρ. της Αξία, ενώ στην περίπτωση (Δ.1.β) η σημασία του ρ. 'τιμῶνται' επιζητεί το συμπλήρωμά του να είναι μια Γενική επιρρ. της ποινής.

## **Δ.2 Η Γενική εξαρτημένη από ένα ρήμα ως 'Γενική Διαιρετική' (και όχι ως αντικείμενο).**

Πρόκειται για μια Γενική πτώση η οποία εξαρτάται από ένα ρήμα μεταβατικό ή αμετάβατο και προσφέρει την έννοια της 'διαίρεσης' στο ρ. Η Γενική αυτή καλεῖται και 'Καθαρά Γενική' και σε καμία περίπτωση δεν είναι αντικείμενο. Τα ρήματα που συντάσσονται με αυτήν την Γενική είναι τα ακόλουθα:

- i. Ρήματα τα οποία έχουν την έννοια του λαμβάνω, κλέπτω, τέμνω, όταν πρέπει να δηλωθεί πως το ρήμα ενεργεί σε ένα μέρος της γενικής: «Ἀδρήστοιο δ' ἔγημε θηγατρῶν ἕκανε γάμο ἀπὸ τις κόρες τοῦ Ἀδράστου Ξ,121», «λαβόντες τοῦ βαρβαρικοῦ παίρνοντας ἕνα τμήμα τοῦ βαρβαρικοῦ στρατεύματος, Ξ.Α.1,5,7», «τῆς γῆς ἔτεμον κατέστρεψαν ἕνα τμήμα τοῦ χώρου, Θ.2,56».
- ii. Ρήματα που δηλώνουν μετέχειν, λαγχάνειν, μέτεστι μοι, διδόναι, κοινωνεῖν, προσήκειν, όπου οι γενικές αυτές δείχνουν πως το ρήμα που προηγείται δραστηριοποιείται σε ένα μόνο μέρος του συνόλου: «ὁ ἄνθρωπος θείας μετέσχε μοίρας ὁ ἄνθρωπος πήρε μέρος σε ἕνα μόνο τμήμα της θεϊκῆς συμμετοχῆς, Πλ.Πρωτ. 322α», «τῆς ὠφελείας νῦν μεταδώσετε δώστε ἕνα τμήμα τοῦ κέρδους Θ.1,39», «τοῖς ἄκουσιν ἁμαρτάνουσι μέτεστι συγγνώμης ἐκεῖνοι που σφάλλουν χωρὶς νὰ το θέλουν ἐν μέρει συγχωροῦνται, Α.24,49», «θάλπους μὲν καὶ ψύχους καὶ οἴτων καὶ ποτῶν καὶ ὕπνου ἀνάγκη καὶ τοῖς δούλοις μεταδίδονται ἀπὸ ζέστη καὶ κρύο καὶ φαγητό καὶ ποτό

και ύπνο είναι ανάγκη να παίρνουν ένα μέρος και οι δούλοι, Ξ,Κ, 7,5,78», «τῆς δυνάμεως κοινωνοῦσι παίρνουν μέρος στην δύναμη, Ξ.Λακ. πολ., 1,9», «πάντες μετείχον τῆς ἐορτῆς, ὅλοι πῆραν μέρος σε ένα τμήμα της γιορτῆς, Ξ.Αν., 5,3,9», «δικαιοσύνης οὐδὲν ὑμῖν προσήκει σε σας δεν ταυριάζει καθόλου μέρος από δικαιοσύνη, Ξ.Ελ. 2,4,40», «τὸ ἀνθρώπινον γένος μετείληφεν ἀθανασίας το γένος των ανθρώπων πήρε ένα κομμάτι της ἀθανασίας, Πλ.Ν, 721b».

☛☛ Όμως τα πιο πάνω ρήματα μπορεί να συνταχθούν με αντικείμενο σε αιτιατική πτώση και η γενική που ακολουθεί να είναι πάλι 'Διαιρητική', αλλά τώρα όχι στο ρ. αλλά στη αιτιατική – αντικείμενο: «οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγαθῶν ἐλάχιστα μετέχουσι οἱ τύραννοι ἔχουν το πιο μικρό μερίδιο από τις ευεργεσίες, Ξ, Ι. 2,6».

- iii. Ρήματα που ἔχουν την σημασία του ἄπτεσθαι, πειρᾶσθαι, ψαύειν, ἀντέχεσθαι, όπου η Γενική Διαιρητική δεν προσφέρει αντικείμενο στο ρ., αλλά την έννοια της διαίρεσης με την λογική ότι αυτό που δηλώνει το ρ., συμβαίνει σε ένα μέρος της Γενικής: «(ἡ νόσος) ἦψατο τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀσθένεια ἄγγιξε ένα μέρος από τους ανθρώπους, Θ.2,48 με την λογική φυσικά πως δεν του ἄγγιξε όλους», «τῆς αὐτῆς γνώμης ἔχομαι συμφωνῶ κι ἐγὼ μ' ένα τμήμα αυτής της ἀποψης, Θ.1,140», «ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων πάρτε στα χέρια σας ένα τμήμα των πολιτικῶν ἐξελίξεων, Δημ. 1,20», «ὅπως πειρῶντο τοῦ τείχους για να επιχειρήσουν σε ένα τμήμα του τείχους, Θ.2,81»,
- iv. ☛☛ Τα ρήματα αυτά μπορεί να πάρουν και κανονικό αντικείμενο σε αιτιατική πτώση και η Γενική Διαιρητική να δείχνει το μέρος στο οποίο συμμετέχει το ρ.: «τὸν πεσόντα ποδῶν ἔλαβε κι αὐτόν ὅταν ἔπεσε κάτω τον ἔπιασε από ένα σημείου του ποδίου του, Α.463», «ἔλαβον τῆς ζώνης τὸν Ὀρόνταν ἔπιασαν τον Ορόντα από ένα σημείο της ζώνης του, Ξ.Αν.1,6,10»,
- v. Ρήματα που ἔχουν την σημασία του σκοπεύω, επιθυμῶ, όπως τα στοχάζεσθαι, ἐφίεσθαι, ἐπιθυμεῖν, ἐρᾶν, φιλεῖν: «ἀνθρώπων στοχάζεσθαι να αποβλέπεις στους ανθρώπους, Ξ.Κ, 1,6,29», «πάντες τῶν ἀγαθῶν ἐπιθυμοῦσιν ὅλοι θέλουν ὅ,τι εἶναι καλὸ, Αἰσχ. 1,137», «πεινῶσι χρημάτων διφούν για χρήματα, Ξ.Συμ. 4,36».
- vi. Ρήματα που δηλώνουν λήψη, κτήση, ἐπίτευξη, ή και τα ἀντίθετά τους, όπως τα: τυγχάνειν, ἀποτυγχάνειν, ἀμρτάνειν, σφάλλειν, ἐντυγχάνειν, κληροῦσθαι, λαγχάνειν: «θυητοῦ σώματος ἔτυχες, βρήκες ἑνὸς σώμα που εἶναι θυητό, Ισοκ. 2,37», «τῆς ἀρετῆς ἐφικέσθαι, να κατακτήσουν την ἀρετή, Ισοκ. 1,5», «σποδῶν ἔτυχε πέτυχε μία ἀνακωχή, Ξ.Αν.3,1,28», «ἀπέτυχον οἱ Θηβαῖοι τῆς πείρας, οἱ Θηβαῖοι ἀπέτυχαν στο ἐγχείρημά τους, Δημ, 14,101», «αὐτονομίας ἔτυχον κέρδισαν την αὐτονομία τους, Ισοκ. 10,68».
- vii. Ρήματα που δηλώνουν ἀπόλαυση φαγητοῦ, ποτοῦ, καθώς και ρήματα που δηλώνουν πάσης φύσεως ἡδονή, ἀπόλαυση ή και λύπη, όπως ἀπολαύειν, γεύεσθαι, ἐσθίειν, πίνειν: «ἀπολαύομεν πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀπολαμβάνουμε ὅλα τα ἀγαθὰ, Ξ.Απ.4,3,11», «ὀλιγοισίτου ἐγεύσαντο λίγοι ἦταν ἐκεῖνοι που γεύτηκαν τροφή, Ξ.Αν.3,1,3», «ὥμῶν ἐσθίειν αὐτῶν να τα φάει αὐτὰ ὡμὰ, Ξ.Ελ. 3,3,6».
- viii. Ρήματα που ἔχουν την σημασία του μεμνηῖσθαι, ἐπιλανθάνεσθαι, ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν, μέλει τινί, ὀλιγωρεῖν: «τῶν ἀπόντων φίλων μέμνησο, θυμήσου τους φίλους που λείπουν, Ι. 1,26», «βούλομαι ὑμᾶς ἀναμνηῖσαι τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων, θέλω να υπενθυμίσω σ' εὐσὰς αὐτὰ που ἔχουν γίνεῖ ἀπὸ ἐμένα, Ανδ. 4,41», «δέδοικα μὴ ἐπιλαθώμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ, φοβάμαι μήπως ξεχάσουμε τον δρόμο για την πατρίδα μας, Ξ.Αν. 3,2,25», «ἐπιμελόμενοι οἱ μὲν ὑποζυγίων, οἱ δὲ σκευῶν με το να φροντίζουν κάποιον τα ζῶα και κάποιον ἄλλοι τις ἀποσκευές, Ξ.Αν. 4,3,30», «τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖ ἡμᾶς φροντίζειν πρέπει εμεῖς να φροντίζουμε για τις ἀπόψεις των ἄλλων, Πλ. Κρ. 48a», «μηδενὸς ὀλιγωρεῖτε μηδὲ καταφρονεῖτε, μη ἀδιαφορεῖτε και μη περιφρονεῖτε τίποτε, Ι. 1,48».
- ix. Ρήματα με την σημασία του ἀκούειν, κλύειν, ἀκροᾶσθαι, αἰσθάνεσθαι, πυνθάνεσθαι, συνιέναι: «τινὸς ἤκουσα εἰπόντος, ἀκουσα κάποιον που εἶπε, Α.8,4», «ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος, ἀφού ἀκουσαν την σάλπιγγα, Ξ.Αν. 4,2,8», «ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν, ὅσοι κατάλαβαν ο ἑνας τον ἄλλον, Θ.1,3»,
- x. Ρήματα που δηλώνουν πλήρωση, όπως ἐμπίπλασθαι, εὐπορεῖν, μεστοῦσθαι, πληροῦν, πλήθειν, γέμειν, πλουτεῖν, βρίθειν: «οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλασσαν τριήρων, δεν θα γεμίσετε την θάλασσα με τριήρεις; Α.8,74», «τροφῆς εὐπορεῖν, να ἔχει κάποιος πληθῶρα τροφῆς, Ξ. Πρ.6,1».
- xi. Ρήματα που ἔχουν την σημασία της εξουσίας, όπως ἄρχειν, κρατεῖν, βασιλευειν, ἡγεῖσθαι, στρατηγεῖν, τυραννεῖν: «θεῖον τὸ ἐθελόντων ἄρχειν εἶναι δῶρο θεοῦ να ἐξουσιάζει κάποιος κάποιους οἱ οποίοι το ἐπιθυμοῦν, Ξ.Οικ.21,12», «τῆς θαλάττης ἐκράτη, ἐξουσιάζε την θάλασσα, Π.Μενέξ. 239e», «Ἐρως τῶν θεῶν βασιλεύει, ο ἐρώτας βασιλεύει και ἀνάμεσα στους θεούς, Π.Συμπ. 195c», «ἡγεῖτο τῆς ἐξοδου, εἶχε την ἐξουσία στην ἐκστρατεία, Θ. 2,10», «στρατηγεῖν τῶν ξένων να ἔχει την ἐξουσία στους μισθοφόρους, Ξ.Αν. 2,6,28»,

**Λ.3 Η Γενική εξαρτημένη από ένα ρήμα ως 'Γενική Αφαιρετική' (και όχι ως αντικείμενο).**

Πρόκειται για μια Γενική πτώση η οποία εξαρτάται από ένα ρήμα μεταβατικό ή αμετάβατο και προσφέρει την έννοια της 'απομάκρυνσης' του 'χωρισμού' στο ρ. το οποίο προσδιορίζει. Η Γενική αυτή είναι επιρρηματική, και σε καμία περίπτωση δεν είναι αντικείμενο. Τα ρήματα που συντάσσονται με αυτήν την Γενική είναι τα ακόλουθα:

- i. Ρήματα που δηλώνουν τοπική απόσταση, ή κίνηση μία τοποθεσία, όπως: *βαίνειν, ἔρχεσθαι, τρέπεσθαι, βάλλειν, χωρεῖν, ἴστασθαι, φεύγειν, πλανᾶσθαι*: «*ἵππων ἀποβήσομαι, θα κατέβω ἀπὸ το ἄλογο, Ιλ.Φ,480*», «*βάθρων ἴστασθε, σηκωθείτε ἀπὸ τα ἔδρανα, Σοφ.Ο.Τ. 142*», «*ὑποχωρεῖν τοῦ πεδίου, να οπισθοχωρήσουμε ἀπὸ την περι-οχή, Ξ.Κ. 2,4,2*».
- ii. Ρήματα που έχουν την σημασία της έναρξης, της λήξης, της απελευθέρωσης ή απαλλαγής, της απομάκρυνσης, της παραίτησης, επιτυχίας ή αποτυχίας, όπως *λήγειν, χωρίζεσθαι, παύειν, εἵργεσθαι, σώζειν, κωλύειν, τελευτᾶν, ἀφίστασθαι, ψεύδεσθαι, ἀπαλλάττεσθαι*: «*λήγειν τῶν πόνων, να βάλει ένα τέλος στους κόπους, Ι.1,14*», «*ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης, κάθε γνώση ὅταν διαχωρίζεται ἀπὸ την δικαιοσύνη, Πλ.Μενεξ.246e*», «*παύσαντες αὐτὸν τῆς στρατηγείας, ἀφού τον καθαίρεσαν αὐτὸν ἀπὸ το ἀξίωμα του στρατηγού, Ξ.ΕΛΛ. 6,2,13*», «*εἵργεσθαι τῆς ἀγορᾶς, να εμποδιστεῖ ἀπὸ την αγορά, Λυσ. 6,24*», «*ἐκώλουν τῆς πορείας αὐτόν, ἐμπόδιζαν αὐτόν ἀπὸ την πορεία του, Ξ. Αἴ. 2,2*», «*λόγου τελευτᾶν, να βάλει ένα τέλος στην ομιλία, Θ.3,59*», «*οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, δεν ἐπιζητούσε ἀνάπαυση ἀπὸ την κόυραση, οὔτε ἀπομακρυνόταν ἀπὸ τους κινδύνους, οὔτε αἰσθανόταν λύπη για τα χρήματα, Ξ. Αἴ. 7,1*», «*ψευσθέντες τῶν ἐλπίδων, ἀφού νοιώσαμε ὅτι διαφρευσθήκαμε ἀπὸ τις ἐλπίδες που εἴχαμε, Ι,4,58*».

**Λ.4 Η Γενική εξαρτημένη από ρήματα σύνθετα με προθέσεις ως 'Γενική Αφαιρετική' (και όχι ως αντικείμενο).**

Πολλά ρήματα σύνθετα με πρώτο συνθετικό τους μια εκ των προθέσεων: *ἀπό, πρό, ὑπέρ, ἐπί, κατά*, συντάσσονται με Γενική Αφαιρετική που δηλώνει τον τόπο, χωρίς φυσικά να είναι αντικείμενο. Τα ρήματα διαιρούνται σε δυο ενδιαφέρουσες κατηγορίες:

(1) Πρόκειται για σύνθετα ρήματα με μια εκ των ανωτέρω προθέσεων, τα οποία όμως αρχικά αλλά απλά κι όχι σύνθετα, και συντάσσονταν με ένα εμπρόθετο προσδιορισμό με μία εκ των ανωτέρω προθέσεων συν Γενική Αφαιρετική. Είχαμε για παράδειγμα το ρ. *εἴκω + ὑπό τινος*, που σήμαινε *ῥάνω χώρο έχοντας κάποιον ἀπέναντί μου*, δηλ. στην ουσία *ὑποχωρῶ σε κάποιον*. Κατόπιν η πρόθεση αποσπάρθηκε ἀπὸ την Γενική και μεταφέρθηκε στο ρ. ως πρώτο του συνθετικό και ἔγινε *ὑπέικω*, ὅμως η Γενική Αφαιρετική ἔμεινε ως συμπλήρωμα του ρ. με την επιρρηματική σημασία της Γενικής Αφαιρετικής: *ὑπέικω τινός = υποχωρῶ σε κάποιον*. Η μεταφορά της προθέσεως ἀπὸ τον εμπρόθετο προσδιορισμό στο πρώτο συνθετικό του ρήματος γίνεται μόνο στα ρήματα ἐκεῖνα τα οποία εἴτε με, εἴτε χωρίς την πρόθεση στο πρώτο τους συνθετικό, ἔχουν την ἴδια σημασία βάσης. Πράγματι το ρ. *εἴκω* ἔχει την ἴδια σημασία βάσης με το *ὑπέικω*. Το ἴδιο συνέβη και με το ρ. *ἐφίεμαι τινός* που σημαίνει *ἐπιθυμῶ κάτι*. Αρχικά το ρ. ἦταν *ἴεμαι ἐπὶ τινός* και σήμαινε *κατευθύνομαι πρὸς κάτι*. Η πρόθεση *ἐπὶ* ἔφυγε ἀπὸ την Γενική και μεταφέρθηκε ως πρώτο συνθετικό στο ρήμα και ἔγινε *ἐφίεμαι*, ὅμως η Γενική Αφαιρετική ως επιρρηματικό συμπλήρωμα του ρήματος αὐτοῦ παρέμεινε. Και το συγκεκριμένο ρ. εἴτε με, εἴτε χωρίς την πρόθεση, ἔχει την ἴδια σημασία βάσης.

(2) Πρόκειται για ρήματα τα οποία ἀπέκτησαν την πρόθεσή τους ως πρώτο τους συνθετικό χωρίς να ἔχει αὐτή ἀποσπασθεῖ ἀπὸ ένα ἀκόλουθο εμπρόθετο προσδιορισμό, ἀλλὰ ἔτσι ἦσαν ἐξ ἀρχῆς. Ἐχουμε για παράδειγμα το ρ. *ἀπογιγνώσκω τινός* που σημαίνει *ῥάνω την ἐλπίδα μου για κάτι*. Το ρ. αὐτό μόνο του ως *ῥιγνώσκω* ἔχει ἐντελῶς διαφορετική σημασία ἀπὸ το *ἀπογιγνώσκω*, γι' αὐτό εἶναι ἀδύνατον να προήλθε η πρόθεσή του ἀπὸ την ἀπόσπαση της προθέσεως και την μετακίνησή της στο ρ. ως πρώτο συνθετικό.

Τα περισσότερα σύνθετα ρήματα με μια εκ των ανωτέρω προθέσεων συν Γενική Αφαιρετική ἀνήκουν στην πρώτη κατηγορία: «*ἀποτρέπω τινά τινός ἀπομακρύνω κάποιον ἀπὸ κάτι*», «*προτρέχω τινός τρέχω πιο μπροστά ἀπὸ κάποιον*», «*ὑπερκάθημαι τινός στέκομαι πιο ψηλά ἀπὸ κάποιον*», «*καταγιγνώσκω τινός ἀποφασίζω ἐναντίον κάποιου*».